

NAD BREZDNOM.

Povest. — Pisal Jos. Vandot.

5.

V jutranjem mraku so vstali Lojz, Klemuc in Inja in so se oblačili. Drvar Peter je spal naprej in niti zbudil se ni. Zunaj po gozdu je bilo še mračno. Z drevja so kapale debele kaplje, in nekaj vlažnega, neprijetnega je velo po zagorskem svetu. Megla je zakrivala na gosto vse, da se ni videlo niti pet korakov naprej.

V začetku so šli gozdarji molče skozi gozd. Toda kmalu so krenili iz njega in so stopili v ozek, strm jarek, ki se je raztezal daleč gor, kjer se je razgrinjalo pod belimi skalami širono snežišče, kamor so prihajale samo divje koze. Razrit je bil jarek in poln skal. Po deževnem času jih je navalil hudournik kdoveodkod iz nepristopnih visočin ... Lezli so drvarji po jarku dolgo, dolgo in so se vzpenjali vedno više. Težavno je bilo to plezanje, ker so jim mestoma zapirale kot visoke, od vode gladko oblizane skale. Prijeti so morali z rokami svoje coklje in bosí so plezali kvišku, da so prispeli srečno na varni kraj.

Inji je ugajalo to vratolomno plezanje. Brezskrbno se je plazil za Lojzem in Klemucem in niti mislil ni več, da je danes nedelja, ki je posvečena le Gospodu v nebesih. Samo na naporno pot je mislil, ki jo je gledal pred seboj. Čvrsto se je porival od skale do skale in ni niti čutil najmanjše utrujenosti. Megla je postajala vedno gostejša, da se je videlo komaj za korak predse. Klemuc se je ustavil in si je obrisal pot z obraza. »Hm, ne bomo prišli daleč, če nam bo nagajala ta preklicana megla,« je rekel zlovoljen. »Da se je morala ravno danes vleči na skale!«

»Počakajmo, da vzide solnce,« je menil drvar Lojz. »Tedaj se vzdigne megla, pa bo najlepši dan.«

»Pa pojdimo naprej!« je zagodrnjal jezo pastir in se je pričel plaziti po mokri skali. Toda megla je postala više, gori tako gosta, da bi jo bil lahko rezal z nožem. Klemuc je robantil, a Lojz se mu je posmehoval in ga je bodril. »Poglej, Injo!« mu je rekel, ko se je ustavil za trenutek kraj srditega Klemuca. »Mlad je še in neizkušen, a je vendar pred nama visoko gori v skalah. Pa ti, ki si star lovec, obupuješ in tarnaš kot majhen otrok.«

Klemuc se je ozrl, da vidi Injo. A ni ga bilo nikjer. Splazil se je bil naprej, in Klemuc je slišal zdaj ropot kamenja visoko gori. Tedaj pa je vedel, da je Inja resnično že gori nad jarkom. Postal ga je sram. Samo zarežal je nekaj nad Lojzem, potem pa se je pričel naglo plaziti navkreber.

Glasi vris se je razlegnil hipoma sredi megle. Lojz in Klemuc sta obstala in sta se prijela za glavo. »Molči, ti rečem!« je zavpil Lojz ves razdražen. »Glej ga cepca! Vse živali bo prepodil in povrhu nama kliče še

lovca ... Ali boš tiho!« je zavpil še enkrat, da je odjeknilo med mrtvim skalovjem.

Vriskanje je utihnilo. Lojz in Klemuc sta plezala naprej. Siva megla je postajala vedno svetlejša in se je umikala kar vidno. Lojz in Klemuc sta preplezala zadnje skalovje in sta stopila na razsežno planotico. Oddahnila sta se globoko. Kajti hipoma ju je obsijalo solnce, ki je posvetilo izza škrbastih Polic. Nebo nad njimi je bilo jasno. Samo pod njimi se je še razgrinjala siva megla in je valovila kakor razburkano morje.

Na skali je sedel Inja in je strmel ves zavzet v čudovito krasoto, ki je ležala pred njegovimi očmi. Na desni se dvigujejo nevisoko od njega škrlatni vrhovi Polic, zasneženi do vrhuncev. Solnčni žarki se svetlikajo nad zamrznjenim snegom, kakor da se prši tam tisoč in tisoč biserov. Pod njim pa megleno morje, ki se ziblje in valovi, da se zdi, pogreza se vsa zemlja. Ostali so sami mogočni snežniki s svojimi vrhovi, ki jih obžarja s škrlatnim ognjem vzhajajoče solnce ... Inja sedi tam na skali in gleda s široko odprtimi očmi v to krasoto. Ne, nikoli ni še videl kaj takega, kar bi bilo temu podobno. Ne, nikoli ...

Še dolgo bi bil strmel, da nista stopila zdajci k njemu Klemuc in Lojz. Toda ta dva se nista čudila krasoti narave, ker sta bila vajena tega. »Zakaj si vriskal?« se je obregnil Lojz. »Ali ti nisem prepovedal tega?«

Inja ga je pogledal debelo in se začudil. Toda naglo se je posmejal in je odvrnil: »Ne zameri, Lojz. Pozabil sem tvojih besed. Sèm sem prišel iz megle. Ker je bilo vse tako lepo, nisem mogel drugega nego zavriskati. Ne zameri, Lojz.«

»Hm,« je zamrmral Lojz in se je pričel ozirati na vse strani. Tedaj je visoko gori nekaj počilo glasno, da so se ozrli vsi trije na ono stran. Nad snežiščem se je pokazalo nekaj črnege, drobnega, ki se je premikalo komaj vidno. Lojz je pokazal tja gor. Roka se mu je tresla kakor v mrzlici. »Bo, ti rečem, Klemuc,« je rekel. »Naravnost v past jih bova izvabila. Samo za vetrom morava ostati.«

Klemuc je kimal z glavo. Oči so se mu svetile, ko je opazoval divje koze, ki so se pasle nad snežiščem. »Rečem ti, da jih je najmanj deset. Danes pa imava srečo.«

Lojz se je smehljaj zadovoljno in si je mel roke. Nepremično je gledal gor v skalovje in je stopical z noge na nogo. Inja se je čudil vsemu temu. Pozorno je gledal po skalah, a ni videl nič drugega, nego nekaj črnih pik, ki so se premikale onkraj snežišča. »Kaj? Tisto so divje koze?« je vprašal ves začuden. »Hm, čudno, da so tako majhne ...«

A Lojz se je posmejal. »Divje koze so to,« je rekel. »Visoko so nad nami. Zato so pa tako majhne ... Ti, Inja, danes se moraš izkazati. Dečak si, da ti na svetu ni enakega. Zato sem te pa tudi vzel s seboj. Torej me poslušaj, kaj moraš storiti. Nič težavnega. Glej onole skalo. Tja gor pojdi in se vsedi na vrh. Pazi dobro in vedno glej podse. Kadar koža zagledaš, pa pridi hitro k nama, da naju opozoriš na nevarnost. Posebno, če zagledaš lovca Vojca. Ali si razumel?«

Inja je prikimal. »Ali takoj?« je vprašal. Lojz je zamahnil z roko. »Kar pojdi!« je dejal. »A to ti rečem, da moraš paziti tako, da ti niti mušica ne odide izpred oči. Kajti drugače gorje tebi in meni!«

Lojzev obraz se je pomračil in oči so se mu zasvetile v nekem čudnem svitu. A Inja še vedno ni razumel vsega. Z glavo je zmajal, pa ugibal, kaj se bo vse dogodilo danes. Še enkrat se je ozrl po Lojzu in Klemucu, potem pa odšel preko skalne planotice. Pričel je plezati po strmi skali, da pride čimpreje na vrh. Že je priplezal do sredine in postal na ozki polici. Ozrl se je dol po planotici, da še enkrat vidi Lojza in Klemuca. Videl ju je pač; a ko ju je zagledal, se je izvil iz njegovega grla prestrašen krik.

Šla sta doli Lojz in Klemuc. Onkraj skale sta se plazila kakor dva tatova. A čudno — glej! Na ramah sta nosila puški!... Inja je gledal in gledal. Strmel je in se je čudil, kje sta vzela Lojz in Klemuc tisti puški. Dolgo je premišljeval in je stal na ozki polici. Toda naposled je spoznal vse: Lojz in Klemuc sta imela puški skriti nekje doli v skrivni kotanji.

Injo je razburilo to spoznanje. Dozdaj je vedno mislil, da lovi Lojz divje koze v zanjke. To ni nič nevarnega. Pa tudi pregrešno se ni zdelo Inji. A tako s puško streljati živali, to je pa prepovedano. Tako delajo samo divji lovci, ki niso nič drugega kot navadni tatovi. Dosti je že slišal Inja praviti o divjih lovcih. A nič dobrega, same grde in strašne povesti, da je bilo Injo kar strah.

Glej, gori se pa plazita zdaj Lojz in Klemuc, s puško v roki, in gresta nad divje koze, ki se pasejo onkraj snežišča. A Lojz in Klemuc nimata dovoljenja streljati živali. Lojz in Klemuc nista nič drugega nego divja lovca. Pa še na nedeljo streljata, na nedeljo, ki je svet dan. Zvabila sta nič hudega slutečega Injo z lepimi obljubami s seboj, da jima pomaga pri kaznivem oprasku. Kaj ni to greh? Kaj ni Inja tudi sam divji lovec, ker je v družbi z njima?

Tako je mislil Inja gori na skali. Mraz ga je pretresal, in v srcu je čutil divji strah, da bi bil najrajši kar pobegniti. Glej, kako hitro je stopil s prave poti in je zašel v pregreho. Kaj porečeta oče in mati, ako izvesta o njegovih slabih dejanjih? Gotovo se bosta jokala, ker imata tako hudobnega sina.

Injo je peklo v duši in ga žgalo. Mislil je pač, da bi zbežal in pustil divja lovca na cedilu. Jasno mu je bilo, da mora tako storiti, ako hoče obvarovati samega sebe. Toda nog ni mogel premakniti; sam ni vedel, zakaj ne. S široko odprtimi očmi je gledal za Lojzem in Klemucem, ki sta plezala že visoko tam gori po skalovju. Izginila sta kar naenkrat za strmim robom, in minulo je dokaj časa, da ju je spet zagledal na drugi strani snežišča. Tam so se brezskrbno pasle divje koze. Razločno je videl, kako sta se stiskala lovca pod skalo in sta le tuptam pogledala preko roba po divjih kozah.

»Divja lovca sta v gorje meni!« je kriknil Inja ves iz sebe. »Zakaj sem se dal premotiti od Lojza? Svaril me je Plemšarjev stric, pa tudi Matija me je svaril. Pa sem bil tako neumen, da ju nisem hotel poslušati... A zdaj

sem divji lovec, kakor sta ona dva. Saj sem v njuni družbi, in stojim zdaj na straži, da ju ne zasači lovec Vojec...!»

In Inja se je stresel po vsem životu in je sklepal z rokami. A v tem sta zagrmela v skalovju dva strela, zaporedoma sta zagrmela, da je odmevalo kroginkrog kakor oddaljen grom. Inja se je prijel za glavo in je zavpil nehoté. Pogledal je na snežišče. V divjem diru so se razpršile kože in so bežale kakor blisk po strmih stenah. A divja lovca sta preplezala široki greben in sta se spuščala naglo proti snežišču. Inja ju je videl, kako sta tekla po zmrzlem snegu in sta se ustavila in sta se sklonila k tlom, kjer je ležalo nekaj črnega.

»Dve kozi sta ustrelila,« ga je izpreletelo. »Glej, na sveto nedeljo kaj takega, mesto da bi šla k maši... A tudi mene sta zapeljala, in tudi jaz imam greh...!«

Inja se prime za glavo. Spoznal je hudobnost, ki jo je storil s tem, da s Nesrečo z divjima lovčema. Zato ga je bilo strah, in vsak čas se je ozrl v nebo misleč, da ga zagrne črn oblak. Bliski prično švigati in grmenje potrese visoke skale. In bliski ubijejo oba divja lovca in tudi njega.

»O, jej!« zavpije Inja ves prestrašen. Naglo se spusti po skali navzdol. Hoče zbežati iz tega strašnega kraja, da bi ne padel tudi nanj svetli blisk. Skače s police na polico in prosi Boga samo tega, da bi bil kmalu v dolini. Samo enkrat postane, da si obriše z obraza pot, ki mu lije curkoma s čela. Tedaj pa se ozre še enkrat na snežišče. A Lojza in Klemuca ne vidi več. Izginila sta kdovekam in sta sledila divjim kozam, ki so se izgubile po sivih pečinah.

Inja dospe na planotico. Stopi k samotnemu rušju in še enkrat pomisli, ali bi šel nazaj v dolino ali pa bi vztrajal do konca pri Lojzu in Klemucu. Domisli se tedaj svetlih kronic, ki mu jih je bil obljubil Lojz. Pred očmi mu vstane tudi dom. Vsi so šli k maši. Samo mati in mala, siromašna Minica sta ostali doma. Mati varuje dom; a Minica nima krilca, pa tudi jopice nima, da bi mogla v cerkev. Vsa žalostna je in joče pritajeno v kotu, ker ni prišel Inja domov in ji ni prinesel novega krilca in lepe jopice.

Tako premišljuje Inja ob rušju. V tem trenutku se mu zasmili mala, siromašna deklica kakor še nikoli. Ve, da je prišel samo radi nje sem na Police, da bi ji pomagal in jo razveselil s tem, da bi ji za prislužene denarce kupil novo obleko. Bolest mu stisne srce, da zavzdihne in ne ve, kaj naj stori.

Dolgo stoji tam negotov. Prebudi ga šele glasno ropotanje ob skalah. Ozre se tja in se strese. Zagomazi mu po hrbtu, in dosti ne manjka, pa bi zavpil na glas. Sem od skalovja prihaja naglo mož bradatega obraza, velik in močan. Na rami nosi puško, na hrbtu siv nahrbtnik, v roki pa dolgo, nakovano palico. Njegovi težki črevlji škripljejo po kamenitih tleh. Prihaja bliže, vedno bliže. Pogleda ga Inja in ga spozna. Lovec Vojec je.

Inja se zdrzne, ko ga zagleda. V prvem trenutku se hoče obrniti in zbežati. Toda s tem bi vzbudil pri lovcu Vojcu le sum. Šel bi lovec za njim.

Ujel bi ga in bi ga dal zapreti v ječo, kamor zapirajo divje lovce. Zboji se Inja in zaraditega počaka, da pride lovec Vojec k njemu.

Lovec Vojec ga gleda ves začuden. »He, ti si, Košutnikov Inja?« ga vpraša, ko stopi k njemu. »Kaj pa delaš tukaj na Policah, há?«

Inja povese oči in se zboji presunljivega lovčevega pogleda. »Tukaj sem ... tukaj sem,« zajeclja. A izprevidi že, da se mora obnašati pogumno, sicer ga lovec da zapreti. Zato dvigne glavo in pogleda Voju v obraz. »Drvar sem doli v Kotu,« reče mirno. »Pa sem prišel sem gor, da si natrgam planink. A niti ene nisem dobil.«

»Hm,« pomisli lovec Vojec in ga še vedno gleda presunljivo. »Poznam te, Inja. Dobrih, poštenih staršev otrok si ... Kje boš našel v tem času planink? Ali ne veš, da so že odcvetele? Čudno, čudno ... Povej mi odkritosrčno, ali si prišel sam sem gor? Ali ni bil nemara tudi drvar Lojz s teboj? Ha, Inja? Povej odkritosrčno!«

Inja se je zmedel nekoliko. Toda napel je spet vse moči, da se pokaže popolnoma mirnega. Ve, v kakšni nevarnosti da je in z njim, da lovi'z in Klemuc. Zardi nekoliko, ko pomisli, da se mora zlagati. Sram, je ... Pa odvrne s prav mirnim glasom: »Sem sam prišel. Nisem videl Lojza. Menda je šel v vas ...« Grda laž!

»Hm,« zmaje lovec Vojec z glavo in nadaljuje potem, kažoč na strme vrhove Polic: »Pa si slišal streljati tam gori?«

»Slišal,« pritrdi Inja. »Kar strah me je bilo ... Kaj nisi streljal ti, Vojec?«

»Kaj tebi mari!« se obregne lovec Vojec. »Povej mi natanko, ali si videl človeka v skalovju? Ali veš, na kateri strani je počil strel?«

»Na oni,« reče deček in pokaže ravno na nasprotno stran. »Tam je streljal nekdo ... Prav dobro se je slišalo sem dol.«

Lovec Vojec premeri fanta še enkrat z očmi. Nevoljno zgane z glavo in odide. A ne gre v ono stran, kamor je pokazal Inja. Gre naravnost po tisti stezi, po kateri sta bila šla davi Lojz in Klemuc. Svojo dolgo palico vrže v stran, pa se prične plaziti po strmem skalovju navzgor ...

ŠKRJANČEK.

K nebu dviga se škrjanček drobni,
glasno žvrgoli:

»Ej, zaspanka, zlata zarja,
kje si, kje si ti!«

Vstane izza gore vsa zaspana
zarja in zardí,

smeje zarji se škrjanček:

»Kdo je pridnejši, zaspanka ti?«

Jak. Soklič.

